

Τα σκόρπια

Εκδόσεις Λευκή Σελίδα • ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Βασιλική Πήτα
Τα σκόρπια

Διορθώσεις: Ελένη Ζαφειρούλη
Σελιδοποίηση: Γιάννης Χατζηχαράλαμπος
Μακέτα εξωφύλλου: Γιάννης Λιβέρης

Copyright © Εκδόσεις Λευκή Σελίδα και Βασιλική Πήτα, Αθήνα 2018
Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Λευκή Σελίδα, Αθήνα 2018

ISBN 978-960-9745-53-6

Εκδόσεις Λευκή Σελίδα

Σταδίου 10, 105 64, Αθήνα • Τηλ. & Fax: 2103232870
www.lefkiselida.gr • e-mail: info@lefkiselida.gr

Αυτό το κείμενο που δημοσιεύεται από τις εκδόσεις «Λευκή Σελίδα» προστατεύεται από τους διεθνείς νόμους και τις διεθνείς συνθήκες που αφορούν τα συγγραφικά δικαιώματα. Η εκτύπωση του σε χαρτί προορίζεται αποκλειστικά για τον αγοραστή και περιορίζεται στην προσωπική του χρήση. Κάθε άλλη αναπαραγωγή ή αντιγραφή, από όποιον και να προέρχεται, θα αποτελεί απομίμηση και θα υπόκειται στις προβλεπόμενες κυρώσεις από το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας και από τις ισχύουσες διεθνείς συνθήκες για την προστασία των συγγραφικών δικαιωμάτων.

Βασιλική Πήτα

Τα σκόρπια

[διηγήματα]

Στην ξενιτεμένη μου αδελφή Λουκία
και την όμορφη οικογένειά της

---

*Πολλά από αυτά τα διηγήματα έχουν δημοσιευτεί κατά καιρούς
στο περιοδικό «Φιλιπιάδα», το οποίο εξέδιδαν οι Φιλιππιαδίωτες της Αθήνας.*

Περιεχόμενα

<i>Ο τυφλός βάρδος .....</i>	<i>11</i>
<i>Το χαμένο όνειρο .....</i>	<i>25</i>
<i>Την ίδια μέρα και ώρα .....</i>	<i>33</i>
<i>Η παλιά μας παραποτάμια γειτονιά.....</i>	<i>39</i>
<i>Της μνήμης τα κλωθογυρίσματα.....</i>	<i>43</i>
<i>Αληθινές ιστορίες ή Παράθυρο στα περασμένα. Οι κανταδόροι .....</i>	<i>57</i>
<i>Ο καφές της κυρα-Κατερίνης.....</i>	<i>67</i>
<i>Μία φωτογραφία χίλιες αναμνήσεις.....</i>	<i>71</i>
<i>Στέλλα η παραγνωρισμένη.....</i>	<i>75</i>
<i>Σαν πρωινή δροσοσταλίδα .....</i>	<i>81</i>
<i>Τέσσερις μήνες από τον χαμό σου.....</i>	<i>85</i>
<i>Θυμάμαι... περιδιαβαίνοντας τα μονοπάτια της μνήμης.....</i>	<i>89</i>
<i>Ο δρόμος που ποτέ δεν διάβηκα .....</i>	<i>93</i>
<i>Η Ελένη της σιωπής.....</i>	<i>97</i>
<i>Αγάπη μέσα στις φλόγες.....</i>	<i>123</i>

Ο τυφλός βάρδος

Ξαφνικά μέσα στην νύχτας τη σιγαλιά οι απαλές νότες ενός ακορντεόν ήχησαν σαν μαγική μελωδία από τους ουρανόυ, ταραζόντας την ατμόσφαιρα. Τα όμορφα λόγια που έβγαιναν από το στόμα του τραγουδιστή, λόγια αγάπης, μαζί με τη μουσική έσκισαν το σκοτάδι, γεμίζοντας όλη τη γύρω περιοχή της κωμόπολης. Τα δάχτυλα του παλικαριού χτυπούσαν ανάλαφρα τα πλήκτρα του ακορντεόν και οι ήχοι, περνώντας μέσα από την καρδιά του, βγαίνανε σε λόγια απέραντης και ατέλειωτης αγάπης, αλλά μιας αγάπης χωρίς ανταπόκριση κι ελπίδα.

Ήταν το τραγούδι του Τόλια για μια αγαπημένη Ιφιγένεια, που το πρωί θα έφευγε για την Αθήνα και που ίσως δεν θα ξανάκουγε πια τη φωνή της, γιατί μόνο αυτή μπορούσε να ακούσει, αφού η μοίρα τού είχε στερήσει από μικρό παιδί ό,τι πολυτιμότερο έχει ο άνθρωπος μετά τη ζωή, την όραση. Ταράχτηκαν και πόνεσαν όσοι τον άκουσαν, γιατί αυτή η τελευταία του καντάδα έκρυβε τόσο πόνο και απελπισία, μαζί με απέραντη αγάπη, ώστε δεν μπορούσαν και αυτοί να μη ρίξουν ένα δάκρυ συμπόνιας στην τόση του δυστυχία. Ξεμάκρυνε η φωνή μαζί με τη μουσική και στη γύρω ατμόσφαιρα πλανιόταν για ώρα κάτι γλυκό και πονεμένο, που σε έκανε να νιώθεις έναν κόμπο στον λαιμό και μια αβάσταχτη θλίψη στην ψυχή γι' αυτόν τον άτυχο νιο. Ξημέρωσε και όλα άρχισαν να παίρνουν τον καθημερινό τους ρυθμό, εκτός από την καρδιά

του Τόλια, που δεν έλεγε να κοπάσει και να μερώσει. Κλεισμένος στον εαυτό του, απόμακρος από τη μάνα του και τα αδέρφια του, πήρε από την αρχή να ξετυλίγει το κουβάρι της άτυχης και τυραγνισμένης ζωής του, βουλιάζοντας μέσα στις αναμνήσεις.

Εκείνο το πρωινό του Μάη του 1926 όλα έδειχναν ήσυχια και ήρεμα στη μικρή κωμόπολη της Ηπείρου. Οι άντρες φύγανε για τις δουλειές τους και οι γυναίκες άρχισαν το νοικοκυριό του σπιτιού, όπως κάθε μέρα. Η Ευτέρπη, αφού ξεκίνησε τον δικό της για το μεροκάματο, άρχισε όπως πάντα να συγυρίζει το σπίτι με την ησυχία της, όταν ένωσε τον πρώτο πόνο. Φώναξε από δίπλα την πεθερά της και αυτή, έχοντας την προηγούμενη πείρα από τα εννέα παιδιά που έφερε στον κόσμο, κατάλαβε ότι ήρθε η ώρα της γέννας. Ήταν η πρώτη της εγκυμοσύνη και ταραχτηκε, όμως δεν άργησαν να καταφθάσουν οι γειτόνισσες και ξωπίσω τους η Μαρία, η εμπειρική μαμή της πόλης. Από τα χέρια της βγήκαν στη ζωή όλα σχεδόν τα παιδιά της πόλης. Το είχε καμάρι και το έλεγε ότι μπορούσε να τα βγάλει πέρα με όλες τις συνθήκες, ομαλές ή δύσκολες.

Μετά το μεσημέρι η Ευτέρπη έφερε στον κόσμο ένα υγιέστατο και χαριτωμένο αγοράκι, που ήταν και το πρώτο της παιδί. Το βράδυ ο πατέρας, επιστρέφοντας από τη δουλειά, πληροφορήθηκε για τον τοκετό και χάρηκε ιδιαίτερα που γεννήθηκε γιος και έλεγε ότι αυτός θα ήταν το καμάρι και η ξαποστασιά του συνάμα. Μετά από αυτό ακολούθησαν κι άλλα, δύο κόρες και δύο αγόρια, αλλά ο Τόλιος δεν έπαυε να είναι γι' αυτόν το πρώτο του παιδί και ο αγαπημένος του. Σ' αυτό δεν είχε άδικο, γιατί όσο μεγάλωνε, τόσο πιο όμορφος και έξυπνος γινόταν, έχοντας ταυτόχρονα μια μεγάλη καρδιά, που μπορούσε όλους να τους χωρέσει μέσα.

Άρχισε το δημοτικό με τους καλύτερους ωιωνούς, όταν όμως πήγε στη δεύτερη τάξη, η δασκάλα του ανακάλυψε ότι το παιδί δεν έβλεπε καλά και ενημέρωσε τους γονείς. Εκείνοι θορυβημένοι απευθύνθηκαν στον μοναδικό παθολόγο που είχε η πόλη. Αυτός, αφού πρώτα τον εξέτασε προσεκτικά, τους είπε ότι ήταν ανάγκη να τον δει οφθαλμίατρος, ο οποίος υπήρχε μόνο στα Γιάννενα. Οι δύστυχοι παρ' όλη τη φτώχεια τους, γιατί μεροδούλι-μερο-

φάι ήταν η ζωή τους, έτρεξαν στον ειδικό, ο οποίος μετά από κάποια θεραπεία και μερικές επισκέψεις τούς πληροφόρησε ότι το παιδί έπασχε από μια αρρώστια που με τον καιρό θα εξασθενεί η όρασή του, έως ότου στο τέλος δεν θα βλέπει καθόλου. Η δυστυχία και η απελπισία έγιναν πλέον οι μόνιμοι σύντροφοι μέσα σ' αυτό το σπίτι και πιο πολύ στον πατέρα, ο οποίος είχε εναποθέσει όλες του τις απαντοχές σ' αυτόν τον πρωτότοκο, που μόλις μεγάλωνε λίγο ακόμα, θα μπορούσε να βοηθήσει κάπως, δουλεύοντας και τσοντάροντας στα έξοδα της πολυμελούς οικογένειας.

Από τότε άρχισε ο δικός τους γολγοθάς αλλά και του μικρού Τόλια, που μη γνωρίζοντας τι έχει και τι τον περιμένει, παραπονιόταν συχνά στη μάνα του πως δεν βλέπει, ενώ πολλές φορές νόμιζε πως είναι νύχτα, κι ας ήταν μέρα μεσημέρι. Η δασκάλα έδειχνε μεγάλη κατανόηση και τον άφηνε να πηγαίνει σαν ακροατής, χωρίς να μπορεί προς μεγάλη της λύπη να του προσφέρει τίποτ' άλλο καλύτερο και ουσιαστικότερο από αυτό. Τα παιδιά, που γνώριζαν την κατάσταση, του συμπαραστέκονταν με συγκινητική αγάπη και ανά πάσα στιγμή βρισκόταν και κάποιος κοντά του για να τον βοηθήσει. Ώσπου πλέον κατά την τετάρτη δημοτικού έχασε τελείως την όρασή του, συνέχισε όμως να πηγαίνει στο σχολείο και ακουστικά μάθαινε τα πάντα, έως ότου τελείωσε τις τάξεις. Τότε ήταν που ένα πρωινό ξάφνιασε τους γονείς του με μια παράξενη απαίτηση. Ζήτησε ούτε λίγο ούτε πολύ να του πάρουν ένα ακορντεόν, για να παίζει και να περνάει την ώρα του.

Φυσικά οι φτωχοί αυτοί άνθρωποι αιφνιδιάστηκαν, γιατί το θεώρησαν όχι μόνο άσκοπο, αλλά και πολυτέλεια για ένα τυφλό παιδί. Αλλά και με τη φτώχεια που τους έδερνε ήταν αδύνατον να μπορέσουν να εκπληρώσουν την επιθυμία του. Πάνω στον πόνο τους, μην έχοντας μέσα στην απελπισία τους πού να απευθυνθούν, το είπαν στη δασκάλα και πάλι αυτή η άγια γυναίκα ανέλαβε να δώσει τη λύση. Ποντάρισε στη φιλευσπλαχνία μερικών ευκατάστατων συμπατριωτών, μάζεψε το ποσό που ήταν απαραίτητο και μια και δυο στα Γιάννενα. Αγόρασε ένα πολύ καλό όργανο για τον μικρό Τόλια και ένα απόγευμα του το παρέδωσε, κάνοντάς τον πολύ χαρούμενο και ευτυχισμένο. Συνάμα έψαξε για

κάποιον γνώστη του ακορντεόν, να τον μνήσει στη μουσική και να τον διδάξει να παίζει. Αυτός βρέθηκε στο πρόσωπο του Θόδωρου, ενός τσιγγάνου που ήταν μονίμως εγκαταστημένος στην πόλη με την οικογένειά του και έπαιζε ακορντεόν στους γάμους και στα πανηγύρια για να συντηρεί το σπίτι του.

Μετά χαράς άρχισε να μαθαίνει τον μικρό ακορντεόν, ο οποίος απεδείχθη πολύ καλός μαθητής, αφού μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα μπορούσε να παίζει αρκετά τραγούδια. Συνδυάζοντας και την πολύ καλή φωνή του, μπορούσε και να τραγουδάει ταυτόχρονα. Έτσι γέμισε αρκετά η ζωή του και απέκτησε κάποιο νόημα, μιας και όλη την ημέρα ασχολούνταν με τη μουσική, που τα πάντα μερώνει. Βλέποντας ο οργανοπαίχτης την πρόοδο του παιδιού, πρότεινε στους γονείς να τον παίρνει μαζί του στους γάμους και στα πανηγύρια, αλλά εκείνοι αντέδρασαν, γιατί δεν τους άρεσε αυτή η δουλειά και δεν την ενέκριναν. Μπροστά, όμως, στην επιμονή του Τόλια υποχώρησαν και έτσι ξεκίνησε να συνοδεύει τον οργανοπαίχτη σε κοντινές αποστάσεις, στην αρχή σε γάμους και γιορτές κι αργότερα σε πανηγύρια.

Άρχισε κατά τον τρόπο αυτό να βγάζει αρκετά χρήματα και συνεισέφερε στα έξοδα της πολυμελούς οικογένειας, γιατί στο μεταξύ ο πατέρας άρχισε να κουράζεται, να αδυνατίζει και να μην μπορεί να δουλεύει συχνά, για να φέρει μεροκάματο στο σπίτι. Μετά από δύο χρόνια και ύστερα από μια βαριά πνευμονία πέθανε, με αποτέλεσμα να μείνουν ορφανά πέντε ανήλικα παιδιά. Η δύστυχη Ευτέρπη, μην μπορώντας να τα φέρει βόλτα, άρχισε να ξενοδουλεύει και να λείπει όλη την ημέρα από το σπίτι, για να φέρει ψωμί και να θρέψει τα παιδιά της.

Ο καιρός περνούσε, τα παιδιά μεγάλωναν καθώς και ο Τόλιας, ο οποίος έκανε ό,τι μπορούσε με το ακορντεόν, για να βοηθήσει στα έξοδα και ν' ανακουφίσει τη μάνα του. Ξέσπασε ο ελληνοϊταλικός πόλεμος, ακολούθησε η Κατοχή και τα βάσανα της οικογένειας τελειωμό δεν είχαν. Έγινε δεκαέξι χρονών και ήταν ένα παλικάρι ψηλό και λεπτό με όμορφα χαρακτηριστικά, μα πιο πολύ όμως ήταν τα ψυχικά του χαρίσματα που τον έκαναν να ξεχωρίζει και να είναι πάρα πολύ αγαπητός ανάμεσα στους φίλους του. Κι

εκείνα τα άραχλα χρόνια της Κατοχής, μαζί με όλους τους νεολαίους και φίλους, μπήκε στην Αντίσταση και αυτός. Η προσφορά και η συνδρομή του ήταν πολύτιμη, γιατί, εκτός από τα μηνύματα, μέσω του ακορντεόν μετέφερε και διάφορα άλλα, όπως προκηρύξεις και χαρτιά, αφού κατά κάποιον τρόπο ήταν εκτός υποψίας. Με τη μουσική του έστελνε ένα σωρό μηνύματα και προειδοποιήσεις, καθώς όλη η οργανωμένη νεολαία γνώριζε το κάθε σύνθημα σύμφωνα με το τραγούδι που έπαιζε στο ακορντεόν, κι αυτό ήταν ο κώδικας συνεννόησης. Εκείνο που τον βοηθούσε πολύ ήταν ότι μπορούσε να κυκλοφορεί άνετα σε όλους τους δρόμους σαν να έβλεπε και τους γνώριζε τόσο καλά, χωρίς να χάνεται.

Βάδιζε πάντα έχοντας για βοηθό του ένα χοντρό ξύλο από ελιά και φορτωμένος μονίμως στην πλάτη τον αχώριστο σύντροφό του, το ακορντεόν. Αναγνώριζε δε τους πάντες από τη φωνή και σε όποιον τον καλημέριζε του απαντούσε αμέσως με το όνομά του, για να του δείξει ότι ήξερε ποιος ήταν. Δεν υπήρχε άνθρωπος στη μικρή αυτή κοινωνία που να μην τον αγαπάει, να μην του καλομιλάει και να μην τον δέχεται στο σπίτι του σαν δικό του άνθρωπο. Την αγάπη τους αποζητούσε μόνο και αλίμονο σ' αυτόν που θα προσπαθούσε να του προσφέρει ελεημοσύνη, γινόταν άγριο θηρίο, ήταν αφάνταστα περήφανος. Όλες οι αυλόπορτες ήταν ανοιχτές γι' αυτόν και όλες οι μανάδες, άσχετα αν είχαν νέα κορίτσια, τον καλοδέχονταν χωρίς κανέναν ενδοιασμό. Έτσι, αυτό το τυφλό παλικάρι με την αγνή ψυχή έγινε ο αγαπημένος φίλος όλων των οικογενειών και το δικό τους παιδί.

Ένα από αυτά τα σπίτια ήταν και της Βασίλως, που είχε μείνει χήρα από πολύ νωρίς με δύο κορίτσια, η μία στην ηλικία του και η δεύτερη τρία χρόνια μικρότερη. Αυτή λοιπόν, που ήταν και στην Αντίσταση, είχε έρθει σε επαφή μαζί του για διάφορες δουλειές. Έτσι, εκείνος άρχισε να πηγαίνει και στο δικό της σπίτι, όπως στα άλλα. Καθισμένος πολλές φορές κάτω από το μακρύ χαγιάτι του σπιτιού της, μάζευε όλα τα παιδιά της γειτονιάς, τους μιλούσε, αστειευόταν μαζί τους και στη συνέχεια παίζοντας ακορντεόν τους τραγουδούσε. Εκείνα τον πλησίαζαν, κάθονταν ένα γύρο ήσυχα-ήσυχα και τον άκουγαν μαγεμένα, μην μπορώντας

να πάρουν τα μάτια τους από πάνω του, βλέποντας σ' αυτόν τον δικό τους ήρωα, που τους ταξίδευε σε άγνωστους τόπους. Με την Ιφιγένεια, την κόρη της Βασίλως, μιλούσαν συχνά και εκείνη με τη μεγάλη της καρδιά πάντα του φερόταν με συμπάθεια.

Ένα βράδυ που περνούσε έξω από κάποιον δρόμο, παίζοντας ακορντεόν και μεταδίδοντας διάφορα μηνύματα, όρμησαν δύο Γερμαναράδες. Τραβώντας τον άγρια και βρίζοντάς τον ταυτόχρονα, τον πήγαν στην Κομαντατούρ. Εκεί με τη βοήθεια κάποιου διερμηνέα που ήταν συνεργάτης τους άρχισαν στην αρχή να τον φοβερίζουν και μετά να τον χτυπάνε, για να τους πει τα ονόματα όσων δούλευαν ενάντια στο Τρίτο Ράιχ. Επίσης τον ρωτούσαν τι τραγούδια είναι αυτά που παίζει και τι ακριβώς μεταδίδει. Βλέπετε, οι πληροφορίες από τους προδότες δεν άργησαν να φτάσουν στα αυτιά τους. Εκείνος απαντούσε:

«Δεν ξέρω τι μου λέτε, εγώ είμαι ένας τυφλός που παίζω ακορντεόν για να ζήσω την οικογένειά μου και δεν καταλαβαίνω για ποιο πράγμα μου μιλάτε!»

Προσπάθησαν να τον τρομοκρατήσουν και αφού είδαν ότι δεν βγαίνει τίποτα μ' αυτόν τον τρόπο, άρχισαν να τον χτυπάνε αλύπητα και μετά τον πέταξαν σαν τσουβάλι στο κρατητήριο, αιμόφυρτο και λιποθυμισμένο. Κάποιοι που είδαν τη σκηνή όταν τον έπιασαν οι Γερμανοί έτρεξαν αμέσως στη μάνα του, να της πάνε το μαντάτο και άλλοι της Αντίστασης ειδοποίησαν να πάρει ο καθένας τα μέτρα του, για να μην τους πιάσουν στον ύπνο.

Η Ευτέρπη κατατρομαγμένη έτρεξε σε κάποιους για βοήθεια, αλλά, όπως ήταν επόμενο, σ' αυτή την περίπτωση κανείς δεν μπορούσε να βοηθήσει. Απελπισμένη γύρισε αργά στο σπίτι της και όλο το βράδυ, μην μπορώντας να κλείσει μάτι από την αγωνία, σκεφτόταν τι άλλο θα μπορούσε να κάνει για να τον σώσει. Και τότε, μέσα στη μεγάλη της σκοτούρα, μια ηλιαχτίδα και ένα όνομα άστραψε στο μυαλό της, η Στέλλα, που μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχε σκεφτεί. Ήταν μια γειτόνισσα, νέα κοπέλα γύρω στα είκοσι, που είχε φίλο τον Γερμανό φρούραρχο της πόλης, τον Φριτς. Οι ώρες περνούσαν απελπιστικά αργά για κείνη και δεν έβλεπε πότε να ξημερώσει, να πάει να προσπέσει στην κοπέλα, για να της

σώσει το παιδί της. Κάποτε με την αναμονή το μαρτύριό της πήρε τέλος. Όταν έφτασε η ώρα, πήγε και χτύπησε την πόρτα της κλαμένη και αξιολύπητη, και η Στέλλα, που η ψυχή της ήταν ένα κομμάτι μάλαμα, άσχετο μ' αυτό που έκανε, μόλις την είδε σ' αυτό το χάλι, την πέρασε μέσα στο σπίτι και τη ρώτησε με στοργή τι της συμβαίνει και είναι σ' αυτή την κατάσταση. Με λίγα λόγια η Ευτέρπη, κλαίγοντας συνεχώς και μέσα από αναφιλητά, της εξήγησε τι είχε συμβεί με τον Τόλια. Εκείνη, αφού την παρηγόρησε, της υποσχέθηκε να μιλήσει στον Φριτς και να κάνει ό,τι περνάει από το χέρι της, γιατί το έλεγε η καρδούλα της.

«Πήγαινε σπίτι σου, κυρα-Ευτέρπη, και ελπίζω ο γιος σου πολύ γρήγορα να είναι κοντά σου».

Εκείνη, μην μπορώντας να κάνει τίποτ' άλλο, της φίλησε τα χέρια και δίνοντάς της άπειρες ευχές, έφυγε κάπως ανακουφισμένη και με πολλές ελπίδες στην καρδιά της. Μετά το μεσημέρι άκουσε να χτυπάνε την πόρτα της και αμέσως να μπαίνουν δύο Γερμανοί κρατώντας τον Τόλια. Τον έβαλαν μέσα στο σπίτι χωρίς να βγάλουν μιλιά και έφυγαν. Ξετρελαμένη η δύστυχη μάνα άρπαξε και αγκάλιασε τον γιο της, τον κάθισε σε μια καρέκλα και ξέσπασε σε λυγμούς και κατάρες. Μετά, βλέποντάς τον στο κακό του το χάλι από το ξύλο και την τυραννία όλης της νύχτας, τον οδήγησε με προσοχή στο κρεβάτι του και τον ξάπλωσε. Δύο μερόνυχτα δεν έφυγε από κοντά του, να τον περιποιείται και να τον φροντίζει, ώσπου κάπως άρχισε να συνέρχεται. Άναψε το καντηλάκι της και έκανε μια προσευχή, πρώτα για τον γιο της, που γλύτωσε από του τύραννου τα χέρια, και άλλη μία γι' αυτή την παρεξηγημένη κοπέλα. Εκείνη της είχε απαγορεύσει ρητά να πει τι μεσολάβησε για να σωθεί το παιδί της, ούτε καν να την ευχαριστήσει δεν της επέτρεψε.

Βέβαια, η Ευτέρπη δεν μπορούσε να ξέρει ότι η Στέλλα, αυτή η παραστρατημένη, όπως την έλεγαν, είχε κάνει κι άλλες φορές παρόμοιες πράξεις χωρίς τυμπανοκρουσίες, βάζοντας σε κίνδυνο ακόμα και τη ζωή της. Μόνο μετά την Κατοχή έγιναν γνωστά και άλλα περιστατικά ακόμα πιο σοβαρά, για τα οποία φρόντισε με τον τρόπο της να έχουν αίσιο τέλος. Ήταν μια ηρωίδα παρεξηγημένη που ποτέ δεν ζήτησε, αλλά και ούτε της δόθηκε η ανα-

γνώριση. Έμεινε στη μνήμη πολλών, κι ας έφυγε από την πατρίδα της αμέσως μετά την Κατοχή, σαν μια κοπέλα παραστρατημένη.

Μετά από λίγες ημέρες η ζωή του Τόλια μπήκε στους κανονικούς ρυθμούς. Οι φίλοι του και όλοι οι συντοπίτες τον δέχτηκαν με χαρά και απεριόριστο θαυμασμό, γιατί έδειξε ότι ήταν παλικάρι και με το θάρρος του έσωσε πολλές ζωές. Μετά από αυτό σχεδόν κάθε μέρα βρισκόταν στο σπίτι της Ιφιγένειας, αναζητώντας τη συντροφιά και την κουβέντα της, ώσπου, χωρίς και ο ίδιος να το καταλάβει, θέριεψε μέσα του ένα βαθύ αίσθημα για κείνη, που τον έκανε να πετά ψηλά στους αιθέρες και μην έχοντας άλλο τρόπο να το εκδηλώσει, έπαιζε ακορντεόν και τραγουδούσε με τέτοιο πάθος, που συχνά ξάφνιαζε τους πάντες. Όλοι οι φίλοι είχαν καταλάβει τον απεγνωσμένο του έρωτα, μα πιο πολύ τον ζούσε ένας συνομήλικός του, καλός και πιστός, ο οποίος έγραφε στίχους, μερικούς δε από αυτούς τους έδινε στον Τόλια και εκείνος με τη σειρά του τους μελοποιούσε και τους τραγουδούσαν μεταξύ τους όλοι οι φίλοι.

Μια μέρα ο Λαμπράκης, γνωρίζοντας τον κρυφό καημό του φίλου του, σκάρωσε μερικούς που αναφέρονταν σε μια απέραντη, μεγάλη και πλατωνική αγάπη που δεν είχε τέλος και ζούσε μέχρι την τελευταία πνοή. Ενθουσιασμένος ο Τόλιας πρόσθεσε τις δικές του νότες και από τότε έγινε ο προσωπικός του ύμνος στην αγάπη. Το μάθανε και οι φίλοι και όλοι μαζί το σιγοτραγουδούσαν τα βράδια που μαζεύονταν στη δική τους γνωστή γωνιά.

Είσαι αιθέρια ύπαρξη
φερμένη από τα ουράνια.
Η ομορφιά σου η άφραστη
σκιάζει τους αγγέλους.
Μπορεί να σ' αγαπήσει
όποιος θα σ' αντικρίσει.
Μα κι αν ακόμα δεν μπορεί
με τα δικά του μάτια,
είναι της ψυχής σου η ομορφιά
που εμένα με γεμίζει.

Κοιμόταν και ξυπνούσε πάντα με τη δική της σκέψη, δεν ζούσε παρά μόνο για την ώρα που θα άκουγε τη φωνή της και η φαντασία του δούλευε φτιάχνοντας τη μορφή της. Μια μέρα, εκεί που ονειροπολούσε, ζήτησε από τη μάνα του να του περιγράψει πώς είναι στην εμφάνιση, πράγμα που δεν είχε κάνει για κανέναν άλλο.

«Μάνα, πες μου, σε παρακαλώ, πώς είναι η Ιφιγένεια. Είναι όπως τη φαντάζομαι εγώ, με μαύρα μάτια και μακριά ξανθά μαλλιά;» κι εκείνη του απάντησε:

«Όχι, γιόκα μου, είναι μελαχρινή με γκριζοπράσινα μάτια, σγουρά και μακριά μαύρα μαλλιά, ίδια η γιαγιά της από την οποία πήρε και το όνομα».

Εκείνος, αφού αναστέναξε, της είπε:

«Ωχ, μάνα, γιατί μου χάλασες το όνειρο, εγώ πίστευα πως είναι ξανθιά σαν τους αγγέλους!»

«Παιδάκι μου, έχει και μελαχρινούς αγγέλους, μόνο που δεν κατοικούν στη γη, αλλά στον ουρανό και δεν μπορούν να μας επισκεφτούν».

Ξανθιά ή μελαχρινή, το παλικάρι δεν έχανε ευκαιρία να πηγαίνει στο σπίτι της ή να τη συναντά τυχαία στον δρόμο, μόνο για να ακούει τη φωνή της αλλά και τα καλά της λόγια, γιατί εκείνη δεν γνώριζε την τρικυμία που του έφερνε στην καρδιά και τον έβλεπε πάντα με συμπόνια και πιο πολύ σαν έναν καλό φίλο. Μια μέρα, εκεί που ήταν στο σπίτι της και μιλούσαν, της ζήτησε μια χάρη και αυτό την ξάφνιασε κάπως, γιατί ούτε λίγο ούτε πολύ ήθελε μία φωτογραφία της. Εκείνη παρ' ολίγο να τον ρωτήσει τι τη θέλει αφού δεν βλέπει, ευτυχώς που την τελευταία στιγμή το αντιλήφθηκε και δεν το ξεστόμισε, γιατί αυτό θα τον πλήγωνε αφάνταστα. Διάλεξε μία από τις λίγες που είχε, στην οποία ήταν μόνη της, και του την έδωσε. Εκείνος την πήρε με χέρια που έτρεμαν από συγκίνηση, την ψηλάφισε για λίγο σαν κάτι ιερό και αμέσως μετά την έβαλε στη μέσα τσέπη του σακακιού του, στην αριστερή μεριά στη θέση της καρδιάς, που εκείνη τη στιγμή χτυπούσε σαν τρελή.

Κύλησαν τα δύο τελευταία χρόνια της Κατοχής με άπειρους φόβους και δυσκολίες, έφτασε επιτέλους η πολυπόθητη απελευ-

θέρωση, με την Ιφιγένεια να συνεχίζει το γυμνάσιο και τον Τόλια να ζει τη δική του ζωή, δουλεύοντας όσο μπορούσε με το ακορντεόν. Όλοι τον προτιμούσαν, γιατί πλέον είχε εξελιχθεί σε έναν πολύ καλό τραγουδιστή με μια καθαρή, ζεστή και ωραία φωνή. Στις γιορτές και στα πάρτι που έκαναν οι νέοι ήταν από τους πρώτους, γιατί, εκτός από τη φιλία που είχε με όλους, αυτός ήταν που κρατούσε το γλέντι σχεδόν μόνος του και όχι μόνο αυτό, χόρευε όλους τους χορούς, από ελληνικούς μέχρι ευρωπαϊκούς. Μια φορά, μάλιστα, που έτυχε να είναι και η Ιφιγένεια σε κάποιο από αυτά τα πάρτι με τον πρώτο της ξάδελφο, τόλμησε τρέμοντας να της ζητήσει να χορέψουν ένα ταγκό. Εκείνη φυσικά δέχτηκε με προθυμία, εκείνος δε από την πλευρά του ευχόταν να μην τελειώσει η πλάκα του γραμμοφώνου και σβήσει η μαγεία και η ευτυχία που ένιωθε κρατώντας τη σφιχτά στην αγκαλιά του. Αυτή η ανάμνηση του έμεινε χαραγμένη στην ψυχή και την επανέφερε πολλές φορές στη σκέψη του, μαζί με τη γλυκιά φωνή της.

Ζούσε μέσα σε ένα μαγικό όνειρο, χωρίς να περιμένει τίποτα περισσότερο από το να την ακούει και να ξέρει ότι ζει κάπου εκεί κοντά και αναπνέουν τον ίδιο αέρα. Σε κανέναν φίλο δεν το είχε εξομολογηθεί, αλλά για όλους ήταν κοινό μυστικό, το είχαν καταλάβει και προσπαθούσαν πάντα με κάποιον τρόπο να τον βοηθάνε και με διάφορα προσχήματα κατάφερναν να βρίσκεται κοντά για ν' ακούει τη φωνή της.

Η Ιφιγένεια έφτασε πλέον στην τελευταία τάξη του γυμνασίου, όταν μια μέρα που είχε πάει στο σπίτι της, εκεί που μιλούσε με τη μάνα της και το έφερε η κουβέντα, του είπε ότι μόλις τελειώσει την τάξη θα έφευγε για την Αθήνα, κοντά σε μια θεία της για να σπουδάσει. Από τότε ο τυφλός βάρδος έπεσε στη μαύρη μελαγχολία, αλλά και πάλι δεν ήθελε να το πιστέψει ότι θα φύγει. Φανταζόταν πως κάτι θα μεσολαβήσει και δεν θα γίνει αυτό. Όσπου το κορίτσι, αφού πέρασε τις εξετάσεις της χρονιάς, πήρε το απολυτήριο και από εκεί και πέρα άρχισαν με γοργό ρυθμό οι ετοιμασίες για το ταξίδι. Τώρα το μαρτύριό του έγινε αφάνταστα μεγάλο, γιατί μπορεί βέβαια να μην είχε καμία ελπίδα ανταπόκρισης, όμως του αρκούσε που την ένιωθε στην ίδια πόλη και άκουγε τη